

Lygi katto Valkeahashella 19/1-69
Ed-Hin Sos dem. naisten kunnallispiivillä
Arvoisat kunnallispäivien osanottajat ja esitelmöitsijät

Minulla on ilo lausua teidät kaikki sydämellisesti tervetulleiksi näille *Etelä-Hämeen* sosialidemokraattisen Naispiirin järjestämille kunnallispäiville. Erikoisesti esitelmöitsijät Alli Lahtinen & Eskman ~~ne~~ poikkeavat tavanomaisista sosialidemokraattisen *Nämä* väen kunnallispäivistä vain siinä suhteessa, että esitelmöitsijät ja virkailijat ovat naisia, kun neukkopiirin järjestämillä kunnallispäivillä ovat ainakin tähän saakka aina kaikki olleet miehiä. Siinä suhteessa nämä ovat n.s. protestipäivät vallalla olevaa käytäntöä kohtaan. - Koko nykyinen vuosikymmen taitaa vihdoin osoittautua naisten protestikymmeneksi yhteiskunnallisessa elämässä, sillä luin juuri lehdestä, että esim. *Neuvostoliitossa* Venäjällä on poistettu käytännöstä kokonaan sellainen sanonta kuin "perheen päämies", koska siellä ovat naiset ahkerammin opiskelleet, suorittaneet korkeimpia tutkintoja enemmän kuin miehet ja siitä syystä saavat nyt suurempaa palkkaa kuin aviomiehensä, joten, jos sanonta "perheen päämies" edelleen tarkoittaisi sitä, joka tuo suurimman tilipussin, olisi sanonta *neillä* Venäjällä useimmissa tapauksissa tietänyt aviomiesten jäämistä hyväksi kakkoseksi *eli kakkoseksi* ja sitähän eivät miehet sentään sielläkään voineet sietää. *Siis* *meidämme* *työnään saavat* *myöskin se, että omassa vaalipiirissämme saavutimme* *valtasimme* *me* kunnallisvaaleissa nyt 11 uutta sos.dem. naisvaltuutetun paikkaa, vaikka monissa kunnissa valtuutet-

tujen kokonaismäärä laski. Prosentuaalisesti parhaan tuloksen saavuttivat Janakkalan sosialidemokraattiset naiset, jotka saivat 12- henkiseen sos.dem. valtuutettujen ryhmään ^{puolet eli} kokonaista 6 naista ja näiden naisten saama äänimäärä oli yhteensä paljon suurempi kuin valituksi tulleiden miesvaltuutettujen. Silti ^{sos.dem.} yhdistykset ja sos.dem. miesenemmistöinen kunnallisjärjestö katsoi, ettei Janakkalassakaan sosialidemokraattisille naisille tarvitse vielä antaa yhtään kunnanhallituksen jäsenpaikkaa. Kun sanaa tasa-arvo ja äänestäjain mielipide ei ^{vat} näytä vielä sosialidemokraattisessakaan puolueessa olevan läheskään kaikille perusjärjestöissäkään työskenteleville selvä, ^{ei} tässä tietenkään auta muu, kuin pyrkiä määrätietoisesti sos.dem. naisten enemmistövaltaan, jolloin ^{vähitellen muuttuvat} miehet tulevat siihen asemaan, missä naiset ovat nyt, saavat pyytämällä rukoilla, myönnettäisiinkö miehillekin ^{sentään} vielä yksi kunnanhallituksen jäsenpaikka. Naisäänetäjien on syytä nyt jo panna ^{korvansa taakse} mieleensä tämä heidän ^{nykyisen} mielipiteensä nykyisen ^{alajakso} halveksiminen. On ^{alajakso} aivan surullista, että meidän valistuneessa ja punaiseksi mainostetussa Etelä-Hämeessä sosialidemokraattisina naisina täytyy ottaa oppia sellaisista porvarillisista kunnista kuin ^{esim.} Urjala ja Humppila, joissa jo lehtitietojen mukaan on valittu nainen kunnanhallitukseenkin. Vasemmistokunnista ^{Etelä-Häme} en tiedä ainoatakaan, jossa miehet olisivat kunnallisjärjestössä asettaneet tai suostuneet nais-

ten vaatimukseen naisjäsenen nimeämisestä kunnan-
hallitukseen. Kaikkihan täällä ~~jo~~ tietäväty kunnan
hallituksen olevan sen seulan, jonka läpi ~~kaikki~~
tärkeät asiat kunnassa seuloontuvat, jonka vuoksi
myös sinne on saatava sosialidemokraattisilla ai-
voilla ajattelevia naisia.- Mehän myönnämme, ettei
meillä ole erikseen naisten ja miesten kunnallis-
ohjelmia sosialidemokraattisessa puolueessa, mutta
siitä huolimatta hyvin usein tulee naisten ja mies-
ten kesken erimielisyyttä asioiden kiireellisyyss-
järjestyksestä ja välttämättömyydestä yleensä.

Miesten mielestä voi joku moottorirata olla eh-
dottoman välttämätön, vaikka kaupungista vielä
puuttuisi ^{ovat} esim. sairaalapaikat ja lasten päivähoi-
topaikat, jotka jokainen sos. dem. nainen asettaisi
valmistellessa talousarvosta tai tehtäessä esitys
mielessään urheilupaikkojen edelle. *sva valtuustolle*

Näillä päivillä haluamme osoittaa kaikille
kunnallisista asioista kiinnostuneille, miten ~~vai-~~
~~keita~~ ja moniselitteisiä ~~ne~~ asiat yleensä ovat ja
miten on ehdottoman välttämätöntä, että jokainen,
tultuaan valituksi johonkin kunnalliseen luotta-
mustoimeen itse hankkii itselleen kaikki mahdol-
lisen sitä alaa koskevan pe-rustiedon, esim. alan
johto- tai ohjesäännöt lait ja asetukset. *sos dem puolesta* Muuten
saa tyytyä vain kuuntelijaoppilaana istumaan tär-
keissä kokouksissa ja viemään siellä tosiaan päte-
vän miehen paikan, kuten laamanni Muren kerran edus-
kunnan laki- ja talousvaliokunnassa väitti naisten
vievän rakennuslautakunnassa, jos sinnekin *heita*
valittaisiin.

muutamankin
Tällaisilla ~~yksipäiväisillä~~ kunnallispäivillähän emme voi kuin vähän raottaa ~~vasta~~ sitä tietogallerian ovea, johon jokaisen on vapaaehtkinään, *Sos. dem.* sanomalehtiä ja alan tietokirjallisuutta tutkien, vähitellen oma-kohtaisesti pyrittävä. ~~Me~~ *haluamme* olla ~~vain~~ opiskelun herättäjiä ~~tällä vaikealla~~ kunnallisalalla ja innostuksen ja kannustuksen antajia. ~~Me~~ *P*äheksomme sellaista naista, joka tultuaan valituksi esim. suurella äänimäärällä valtuustoon, sitten kunnallisjärjestön kokouksessa tulee kaikkien kuullen sanomaan, ettei hänsentään ~~varmaan~~ siinä ja siinä lautakunnassa vielä pärjääkään, hän kieltääntyy. Kun kerran kaikkein korkeimpaan kunnalliseen elimeen valtuustoon uskaltaa tulla, niin ~~sitten~~ on ~~kyllä~~ vika nainen tullut valituksi, jos pelottaa alilautakuntiin mennä. Joskushan se on jokaisen aloitettava alusta, alkaa minkä *tehtävän* ~~hennan~~ tahansa ja ellei mitään uskalla ~~alkaa~~, ei sellaisesta ihmisestä koskaan mitään tulekaan. Nämä sanat sanon kaikille naisille ~~ihan~~ vakavissani, harmistuneena siitä menettelystä, jota omassa kunnassani *Sos. dem. kunnallispuhelimissa* naisia kohtaan harjoitettiin ja johon myös naiset *itse* ~~syyl~~istytivät kieltäytymisoperaatioillaan ~~itse~~.

Tämä nyt varmaan riittää tervehdyssanoiksi ja selvitykseksi, miksi Naispiiri katsoi tällaiset naisten *Kiitan naispiirin puolesta myös vaikeakokoluksia* omat kunnallispäivät tarpeellisiksi. *Mutta josta* säästäisimme aikaa aijon tässä yhteen meneen kertoa samanmittaisella tarinalla myöskin käsityksiäni poliittisesta tilanteesta yleensä, Koska poliittinen tilannekatsaus oli myöskin annettu tehtäväkseni.

Maailmallaan tapahtui viime vuodenkin aikana paljon. Naisia tietenkin järkytti eniten se, että kaunis Kennedyn leski ^{suomalaisittain ajatellen} nai ukkoräjän, josta ei kukaan varmuudelle tiedä onko hän viimeksi täyttänyt 70 vaiko enemmän. Meitä suomalaisia sosialidemokraateja ^{teja järkytti} on maailmantapahtumista varmaan eniten järkyttänyt elokuussa tapahtunut Tshekkoslovakian miehitys ja maan jääminen Neuvostojoukkojen valvontaan. Sellaista eivät enää uskoneet mahdolliseksi edes Suomen kommunistit, jotka saivatkin tämän tapauksen johdosta varmaankin takkiinsa ^{”nukkuu sanotaan”} lokakuun kunnallisvaaleissa Kesäkuussa tapahtunut sen. Robert Kennedyn murha, ja huomattavimpia oman maamme tapahtumia olivat ~~tammikuun~~ ^{viime} vuoden tammikuussa tapahtunut presidentin vaali, jossa sosialidemokraateilla ei ollut omaa ehdokasta ja luullakseni tästä ^{sen} syystä äänimäärämme putosi edellisten eduskuntavaalien 645.335 ⁰⁰⁰ äänestä 315.000:een, mikä on muutamaa sataa ääntä vaille puoleen eduskuntavaalien ^{loistavasta} äänimäärästä. Eduskuntaryhmämme nimesi viime vuoden ^{helm} ~~tammikuun~~ pääministeriehdokkaakseen pääjohtaja K.A. Fagerholmin, mutta se ei miellyttänyt puoluetoimikuntaa ja ^{hän} senkin vuoksi K.A. kieltäytyi. Sosialidemokraatit nimesivät uuden pääministeriehdokkaan pääjohtaja Mauno Koiviston, jonka johdolla on viime vuoden helmikuun 22 päivästä lähtien maata hallittu viiden puolueen hallituksella. Huhtikuussa eduskunta hyväksyi valtalain, jonka ansiosta elämämme on aika tavalla vakiintunut. En pidä onnistuneena enkä totuudenmukaisena puoluesihteerimme Raatikaisen tammikuun 13:n Demaris

sa julkaisemaa sanontaa, että " työväestö on luopunut saavuttamistaan eduista vakauttamisen hyväksi" Uskon, että työväestö olisi menettänyt vielä paljon enemmän, jos hillitön inflaatiokierre olisi saanut tähänkin saakka jatkua. Työpaikkoja ei olisi muodostunut uusia senkään vertaa, mitä niitä ~~sentään~~ nyt on saatu aikaan. Ei kukaan olisi velkapääomalla uskaltanut ^{mitään} yrittää ~~mitään~~ suurempaa, koska mikään firma ei olisi maassamme niin paljon tuottanut, ^{paittoa} että olisi saanut ~~edes~~ ^{voittoa} indeksiin sidottujen lainojen korkoja. Ja uskon, että kaikki hinnat olisivat indeksikierteessä nousseet paljon enemmän ja aikaisemmin kuin palkat, joiden korotuksesta veroprogressio aina vei heti päältä vähintään 30 %. Kuulun siis niihin, ^{tka} jos ~~ka~~ ^{vat} uskon, että ilman vakauttamista emme olisi löytäneet uudenlaista tienpäättäkään, vaikka meillä onkin vielä monet vuodet kuljetava hankalaa ^{ja happeaan} ~~tietä~~ ^{Et saisi alkaa nyt laittaa kellen} työttömyyksiin. Ellei yhteiskunnankin rakenteen korjausremonttia ~~kuitenkin~~ aloita pohjasta, ei korjauksesta tule pitävää eikä pitkäaikaista. Devalvaation jälkeenhän vientimahdollisuutemme ovat ~~sentään~~ paljon parantuneet, sillä meidän ~~kaikkien~~ on ~~aina~~ muistettava, ettemme voi vientitavaroihimme täällä itse ~~vain~~ ^{maataloustuotteiden neolla} lisäillä kustannuksia markka markan perään, kuten maataloustuotteisiin on tehty, vaan meidän on pystyttävä teollisuuden viennissä kilpailemaan muiden maiden kanssa. Kiinassa ja Japanissa on työvoima halpaa ja Yhdysvalloissa ovat tehtaan suuria ja rationalisoituja.

Voivuorista varmaan vielä tulee valtava maatalouspoliittinen ~~tiita~~. Sananen sonnihiljoonast

Oleellista viime vuodelle oli myös nuorison esiinmarssi radikaalisin kulttuurivallankumousvaatimuksi. Ranskassahan kehittyi ylioppilaiden aloittamasta mielenosoitusmarssista todellinen sekasorto, jolloin armeija jo kutsuttiin valmisasemiin palauttamaan järjestystä. Mutta sielläkin kävi niinkuin muuallakin usein on käynyt, että tällainen n.s. suora toiminta aiheuttaa vastareaktion. Niinpä Ranskan vaaleissa vanhoilliset gaullistit saavuttivat todellisen suurvoiton toisella vaalikierroksella ja siihen loppui rettelöinti- taas ainakin vähäksi aikaa. Meille saakka nämä ylioppilaiden kulttuurivallankumousten mainingit löivät, niin että Helsingin Yliopiston 100- vuotisjuhlien ajaksi radikaalit ylioppilaat valtasivan vanhan ja suurjuhlien pito siirrettiin muualle. Uskon, että suomalaisten enemmistö ei hyväksynyt tällaista suoran käden toimintaa, vaan ihmettelee, miksi ylioppilaat eivät käytä vaaleissaan demokraattista tietä korjatakseen olojaan. Eikä varmaan monen suomalaisen työttömän nuoren mielestä ylioppilaaksi saakka koulutetun elämä Suomessa sittenkään ole niitä kaikkein kurjimpia kohtaloita. Onhan heillä ainakin *myös* toivoa paremmista päivistä, mitä kouluja käymättömillä ei useinkaan ole.

Edukunnan työ huipentui, kuten on normaalia, joulunaluspäiviin. Oikein *hyvä* ^{huutti} ~~huutti~~, kun ajatteli, että niinhän täällä on samanlaiset yövalvojaiset kuin monella kotona, kun valmistellaan viimeisiä joululahjoja.

Ja tulihan sieltä eduskunnan pukinkontista sitten todellakin sellaista, mitä ei ollut todeksi uskoa. Sosialidemokraattien nimenomaisesta painostuksesta saatiin jouluhötäkässä yhtä-äkkiä säädetyksi perhe-eläkelaki. ^{1/10-69 voimaantulevaksi} Se tosin takaa orvoneläkkeen varakkaillekin ja leskeneläkkeenkin puoleksi vuodeksi niillekin, jotka eivät ole minkään yhteiskunnan erikoistuen tarpeessa. Se oli kuitenkin lain hinta, sillä kepulaiset eivät olisi hyväksyneet ollenkaan koko lakia, jos se olisi kokonaan tehty tarvehankintaan perustuva. Totuuden nimissä on myös sanottava, että sellaisia kansanedustajia on sekä omassamme että kommunistien ryhmässä, jotka pitävät tarpeeseen perustuvaa yhteiskunnan tukea häpeänä kulttuuriyhteiskunnalle. Heidän mielestään kaikkien tulisi saada samansuuruiset eläkkeet, ^{kuittenan esim. Ruotsissa ja} kuten nyt saavat kaikki lapsilisiä ja kansaneläkettä sekä korvaukset sairauskuluistaan. Tälläinenkin järjestelmä kävisi kyllä ^{meilläkin} päinsä, jos kaikki kansalaiset myös osallistuisivat maksuihin todellisten tulojensa mukaan, mutta kun ainakin tähän saakka ^{ja verotuksen} maatalous on maksanut veroja vain keskimääräisten arvioitten perusteella, ei silloin enää heidän hyväkseen mielellään lisää palkanlaan elävien verokuormaa.

^{jotenkin} Suorastaan suuttunut olen vasemmistoenemmistöiseen hallitukseen siitä, että millään sieltä ei voida antaa uutta lakiesitystä eduskunnan jo kerran hyväksymästä elatusapujen ennakkojen korotuksesta. ~~Sen laskeen hallitukselta suoranaiseksi kiusanteoks.~~

mitteisiä

En tunne hallituksen *(motiiveja)*, kun nyt ensi loka-
kuun alusta rikkaittenkin orvot tulevat saamaan orpo-
eläkkeen, mutta niiden, jotka ovat *helvottomia* ~~isiensä~~ hylkäämiä
tai *pelvottomia* ~~aviottomia~~ lapsia tulee elää 40 markan ennakolla
ja lapsilisällä. *ulu* Näillä perheillä ei useinkaan ole
muuta *tuulua* tuloa kuin anoa ~~sitten~~ *huolto* köyhäinhoitoa. Tämä laki
ei koske kepulaisia, koska heiltä aina saa *perheen* lapseneläk-
keet ulosmitattua, joten lienee syy heidän haluttomuus-
teensa asian korjaamiseen siinä, että ~~oma~~ *kepuun* äänestäjäkun-
ta ei saisi tästä pienestä avustuksesta nyt *amilleen* ~~mitään~~.

Eduskunnan istunto päättyi ~~sitten~~ veturikauppoi-
hin, joista on kirjoitettu ja puhuttu jo niin paljon,
että jätetään nyt ministeri Linnamolle *n komitealle* ~~työrauha~~ tutkia
diselöinnin ja sähköistuksen välisiä kannattavuuslas-
kelmia. Tämän velvoitteen eduskunta asetti hallituksel-
le ennenkuin se saa tilata veturit- vaikka Neuvosto-
liitosta, *jos hinta on halvempi*.

Puolueemme toiminnasta voisinkin vielä mainita muutaman
sanan. Vaikka eduskunta onkin lomalla, silti puoluetoi-
mistossa valmistaudutaan jo kiireisesti ensi kesäkuus-
sa Turussa pidettävään puoluekokoukseen. Ohjelmia
valmistellaan ja uusitaan joka lohkolle tulisella kii-
reellä. Onhan sosialidemokraattinen puolue elävä ja
eteenpäinmenevä puolue, jonka vuoksi ohjelmat ovat ala-
ti kehittyviä. Vieläkin suuremmalla mielenkiinnolla
kuin omaa puoluekokoustamme Suomen kansa odottaa kui-
tenkin kommunistien, *keskushallituksen* ~~puoluekokousta~~ *ch. 15 edustajainkokousta* Stalinistit, joi-
den hallusta on *re lahdella* ~~udenmaan~~, Turun ja Kymen *piirit* lupaa-
vat pysyä kovalla linjalla. Nykyinen Saarislainen eli

suvaitsevaisempi n.s. revisionistinen linja on kommunistien eduskuntaryhmän enemmistönä ja nykyinen puolueen puheenjohtaja Aarne Saarinen on t.k. 14 päivän Ilta-Sanomissa ilmoittanut, ettei hän pidä mahdollisena, että jos nykyinen johto onnistuu saavuttamaan jyrkkien aineiden mielestä liian näkyvät asemat, ei stalinistien ulosmarssia kokouksesta voida pitää mahdollisena. *oppositiooryhmällä piti olla sellen kahden Tampereella*

johtotapa on suuri
Seuraavissa eduskuntavaaleissa kommunisteille *edustuksien* pöytäan *asemaan* häviötä, jonka vuoksi on entistäkin tärkeämpää, että sosialidemokraatit eivät vain säilytä nykyistä asemaansa maan johtavana puolueena, vaan pystyvät vahvistamaan *edustuksien* huomattavasti. Tähän tulee meidän kaikki toimintamme tästä edes tähdätä, niin kunnallisella kuin valtiollisellakin alalla. Sosialidemokraattien on esiinnyttävä edistyksellisyttä, oikeudenmukaisuutta ja turvallisuuden tunnetta lisäävästi. *siis vaihdettava sinne tänne* Meidän on kuljettava määrätietoisiin mutta demokraattisiin menetelmiin puoluekoustemme viitoittamiin päämääriin.

Naisissa on puolueemme reservi ja sen vuoksi meidän, jotka jo olemme valveutuneita sosialidemokraatteja tulee toimia unilukkarin tavoin, nukkuvien herättäjinä ja aktiiviseen puolueohjelmään mukaanveittäjinä, kannustajina ja innostajina kaikkialla, missä tapaamme naisia. Erikoisesti myös nuoria ~~naisia~~ on yritettävä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa vetää mukaan, mutta ei tule unohtaa *veteraaneja* vanhuksiakaan. Heillä on usein aikaa tehdä aktiivistakin työtä, kunhan vain järjestämme sitä heille.

Siis kaikki yhteen rintamaan Sosialidemokratiaa kaikin